

Janusz Rosiek

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

MIĘDZYNARODOWA KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARCZA JAKO ZASADNICZA DETERMINANTA ROZWOJU GOSPODARCZEGO W DOBIE GLOBALIZACJI

Streszczenie: W artykule podjęto próbę przedstawienia podstawowych współzależności pomiędzy międzynarodową konkurencyjnością gospodarczą a rozwojem gospodarczym w świetle tradycyjnych i współczesnych teorii. Zwrócono także uwagę na bardzo szeroki zakres pojęcia konkurencyjności oraz jego zróżnicowane aspekty, które są podkreślane między innymi przez autorów światowych raportów dotyczących kształtowania się konkurencyjności międzynarodowej w skali makroekonomicznej. Ponadto przedstawiono podstawowe współzależności pomiędzy zasadniczą determinantą konkurencyjności, jaką niewątpliwie jest stopień otwartości gospodarki na zewnętrzne powiązania ekonomiczne, a kształtowaniem się produktywności i tempem wzrostu gospodarczego.

Słowa kluczowe: konkurencyjność, rozwój gospodarczy, globalizacja, otwartość gospodarki

1. Wstęp

W erze globalizacji osiągnięcie przez kraje odpowiedniego poziomu międzynarodowej konkurencyjności gospodarczej stanowi warunek konieczny rozwoju gospodarczego oraz dobrobytu ekonomiczno-społecznego. Konkurencyjność ta wyraża się przede wszystkim w zapewnieniu odpowiedniego, zrównoważonego funkcjonowania mechanizmu gospodarki narodowej, przy jednoczesnym zapewnieniu pożądanego poziomu i tempa zmian podstawowych wskaźników makroekonomicznych. Zewnętrznym wyrazem konkurencyjności jest zdolność do sprostania wymogom rynków zagranicznych. Do pomiaru pozycji i zdolności konkurencyjnej (potencjału konkurencyjnego) wykorzystuje się bardzo wiele kompleksowych wskaźników opartych na bardzo zróżnicowanych elementach, które zostały przedstawione w rozważaniach. Międzynarodowa konkurencyjność gospodarcza może być rozpatrywana na szczeblach: makroekonomicznym (w odniesieniu do całej gospodarki narodowej), mezoekonomicznym (w odniesieniu do poszczególnych regionów lub gałęzi gospodarki) oraz mikroekonomicznym (w stosunku do podmiotów gospodarczych – przedsiębiorstw sektora prywatnego lub państwowego). Zawarte w publikacji rozważania odnoszą się przede wszystkim do szczebla makroekonomicznego, jednakże

konkurencyjność ta jest determinowana na poziomie mezoekonomicznym i mikroekonomicznym.

2. Definicja i zakres przedmiotowy pojęcia „międzynarodowa konkurencyjność gospodarcza”

Zgodnie z definicją *The world competitiveness report 1995*¹ konkurencyjność międzynarodowa to zdolność kraju lub przedsiębiorstwa do tworzenia proporcjonalnie większego bogactwa od konkurentów na rynkach światowych. Konkurencyjność jest kombinacją zasobów (naturalnych lub stworzonych przez człowieka), procesów (polegających na przetworzeniu zasobów w efekty) oraz umiędzynarodowienia działalności gospodarczej. Zdaniem autorów *The world competitiveness yearbook 2001*² konkurencyjność międzynarodowa to zdolność kraju do tworzenia wartości dodanej i w ten sposób podnoszenia bogactwa narodowego poprzez odpowiednie zarządzanie zasobami i procesami, atrakcyjnością i agresywnością, uwzględniając wymiar globalny i lokalny oraz integrowanie tego wszystkiego w jednolity, spójny model ekonomiczny i społeczny. Czynniki określające zdolność konkurencyjną gospodarki to przede wszystkim: zasoby produkcyjne (ludzkie i naturalne), kapitał rzeczowy, wiedza techniczna (wielkość, struktura, efektywność wykorzystania zasobów), system społeczno-ekonomiczny i polityka ekonomiczna oraz wpływ otoczenia. Zgodnie z tym podejściem o konkurencyjności gospodarki decyduje:

- stan gospodarki,
- poziom umiędzynarodowienia,
- jakość infrastruktury,
- nauka i technika,
- zarządzanie,
- jakość rządów,
- stan finansów,
- kapitał ludzki.

Z kolei zgodnie z *The global competitiveness report* najistotniejsze determinanty konkurencyjności to: otwarcie (poziom umiędzynarodowienia), jakość rządów, finanse, infrastruktura, technologia, zarządzanie, poziom siły roboczej, instytucje.

Według *World competitiveness yearbook 2002*³ istotne są natomiast cztery grupy czynników:

- wskaźniki ekonomiczne (w tym handel międzynarodowy, zagraniczne inwestycje, zatrudnienie, poziom cen),
- efektywność rządu (finanse publiczne, polityka fiskalna, instytucje, prawo, edukacja),

---

¹ <http://www.mspsycha.mxc78.com/Globalizacja/MKG.doc>, s. 1.

² Tamże, s. 2.

³ <http://www.imd.ch/research/publications/wcy/index.cfm>.

- efektywność przedsiębiorstw (wydajność, rynek pracy, finanse, zarządzanie, wpływ globalizacji),
- infrastruktura (podstawowa, technologiczna, nauka, zdrowie, środowisko, system wartości).

Według Portera⁴ międzynarodowa konkurencyjność krajów jest najczęściej opisywana przez następujące elementy:

- tzw. fenomeny makroekonomiczne: kursy walutowe, stopy procentowe, deficyty budżetowe itp.,
- tanią i obfitą siłą roboczą,
- obfite zasoby surowcowe,
- zróżnicowane praktyki zarządzania,
- niskie jednostkowe koszty pracy,
- dodatni bilans handlowy,
- wysoką i wzrastającą produktywność zasobów (uznawaną za czynnik najistotniejszy).

Ważne znaczenie odgrywają również pojęcia konkurencji i konkurencyjności instytucjonalnej⁵:

- konkurencja instytucjonalna to konkurencja pod względem jakości instytucji pomiędzy krajami i regionami,
- w warunkach wolnego rynku wyborcy mogą na swój sposób „głosować nogami” (dotyczy to nie tylko dóbr i usług, ale także rozmaitych czynników produkcji),
- konkurencja między rządami: niemobilne czynniki produkcji konkurują o pozyskanie mobilnych czynników produkcji poprzez stwarzanie możliwie najlepszych warunków celem przyciągnięcia tych ostatnich,
- konkurencyjność instytucjonalna to również konkurencyjność pod względem jakości życia.

W świetle dotychczasowego dorobku z zakresu teorii wymiany międzynarodowej oraz teorii lokalizacji działalności gospodarczej w świecie (włącznie z dorobkiem tzw. nowej geografii ekonomicznej) można wyraźnie mówić i pisać o występowaniu określonych zależności i zarazem współzależności między zdefiniowanymi wcześniej subkategoriami, tj. między międzynarodową zdolnością konkurencyjną, międzynarodową konkurencyjnością *sensu stricto* i międzynarodową pozycją konkurencyjną gospodarki narodowej danego kraju A.

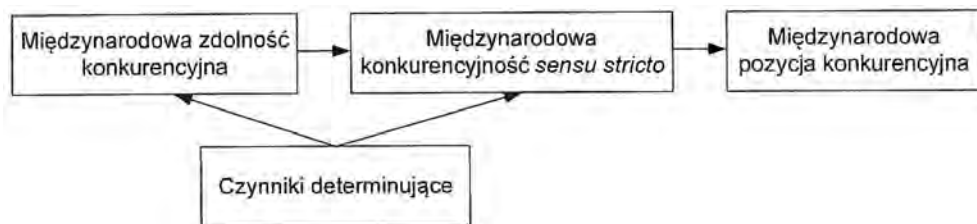
Pierwszą z tych różnorodnych zależności i współzależności traktuje się dalej umownie jako „wyjściowy ciąg logiczny” (rysunek 1).

Na omawianie współzależności można też spojrzeć nieco inaczej, zwłaszcza w niezbędnym skądinąd ujęciu dynamicznym. Otóż w takim ujęciu można i trzeba uwzględnić przede wszystkim wzajemne współzależności między kształtowaniem

⁴ M.E. Porter, *The competitive advantage of nations*, Macmillan, New York 1990 [reprinted 1998].

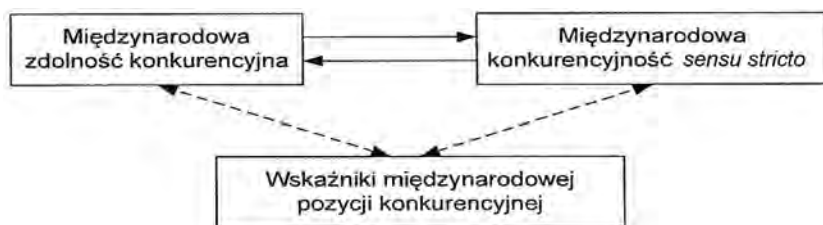
⁵ <http://www.mspsychia.mxc78.com/Globalizacja/MKG.doc>, s. 6.

się międzynarodowej zdolności oraz międzynarodowej konkurencyjności bieżącej gospodarki narodowej danego kraju, którą określono mianem międzynarodowej konkurencyjności *sensu stricto*. Można zarazem potraktować kształtowanie się wskaźników międzynarodowej pozycji konkurencyjnej jako istotne czynniki determinujące międzynarodową zdolność i bieżącą międzynarodową konkurencyjność gospodarki narodowej w tym sensie, że obserwacja owych wskaźników wpływa na decyzje dotyczące realizowanej w danym kraju polityki gospodarczej, z zagraniczną i międzynarodową polityką ekonomiczną łącznie (rysunek 2).

Rys. 1. Wyjściowy ciąg logiczny między kształtowaniem się międzynarodowej zdolności konkurencyjnej, międzynarodowej konkurencyjności *sensu stricto* oraz międzynarodowej pozycji konkurencyjnej danej gospodarki narodowej

Źródło: J. Misala, P. Misztal, I. Młynarzewska, E. Siek, *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki Polski w okresie 1990–2007*, Politechnika Radomska im. Kazimierza Pułaskiego, Wydział Ekonomiczny, Katedra Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Integracji Regionalnej, Radom 2008, s. 10, www.we.radom.pl/pliki/upload/kmsgiir/badania_statutowe_2008.pdf (dostęp: 27.02.2010).

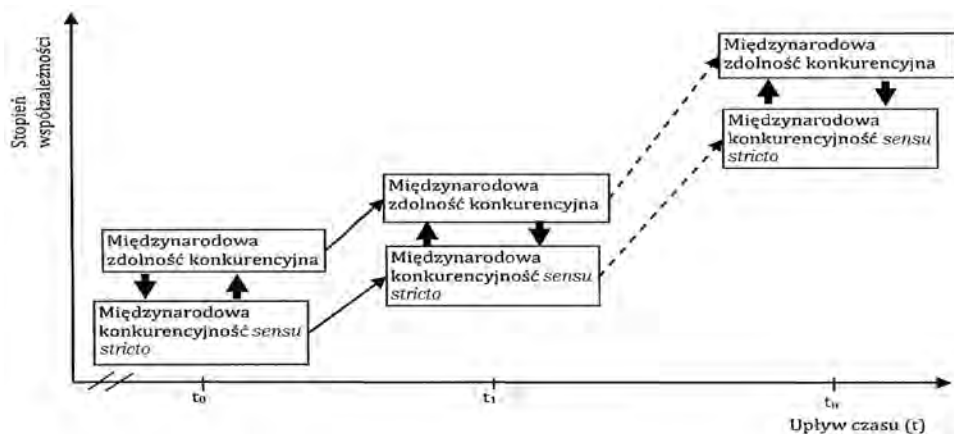

Rys. 2. Kształtowanie się wzajemnych współzależności pomiędzy międzynarodową zdolnością konkurencyjną a międzynarodową konkurencyjnością w miarę upływu czasu

Źródło: J. Misala, P. Misztal, I. Młynarzewska, E. Siek, *Międzynarodowa konkurencyjność...*, dz. cyt., s. 10.

Z samej istoty konkurowania krajów w skali międzynarodowej wynika jasno, że z punktu widzenia szeroko rozumianych interesów gospodarczych (także politycznych) odpowiednich władz danego kraju powinno chodzić o zapewnienie

występowania dodatnich sprzężeń zwrotnych (*positive feed-back effects*) między kształtowaniem się międzynarodowej zdolności konkurencyjnej i międzynarodowej konkurencyjności *sensu stricto*. Można to ująć w postaci pewnego schematu (rysunek 3).

Rys. 3. Współzależności między kształtowaniem się międzynarodowej zdolności konkurencyjnej i międzynarodowej konkurencyjności *sensu stricto* w ujęciu dynamicznym

Źródło: J. Misala, P. Misztal, I. Młynarzewska, E. Siek, *Międzynarodowa konkurencyjność...*, dz. cyt., s. 11.

Ze względu na przedmiot analizy można wyróżnić cztery podstawowe nurty badań nad konkurencyjnością:

- Pierwszy nurt rozpatruje konkurencyjność gospodarki z punktu widzenia teorii wzrostu gospodarczego lub sytuacji gospodarczej. Mierzona jest ona różnymi wskaźnikami wzrostu gospodarczego (np. dynamiką wzrostu produktu krajowego brutto lub produktu narodowego brutto), sytuacji płatniczej (saldo bilansu płatniczego) oraz struktury gospodarki (udział poszczególnych sektorów gospodarki w wartości produkcji i zatrudnieniu ogółem). Państwa charakteryzujące się wyższym wzrostem gospodarczym, dodatnim bilansem płatniczym oraz wyższym stopniem serwicyzacji gospodarki są uznawane za bardziej konkurencyjne. Główną wadą tych wskaźników jest to, że charakteryzują się one bardzo dużym poziomem agregacji, co utrudnia formułowanie szczegółowych ocen i predykcji.
- Drugi nurt traktuje konkurencyjność gospodarki z punktu widzenia teorii handlu zagranicznego (międzynarodowa konkurencyjność produkcji). Informuje ona o konkurencyjności produktów wytwarzanych w danej gospodarce na rynku światowym. Międzynarodowa konkurencyjność produkcji jest mierzona takimi wskaźnikami, jak: udział produkcji krajowej w handlu światowym, udział tej produkcji w eksporcie światowym, *terms of trade*, saldo bilansu handlowego,

saldo bilansu obrotów bieżących⁶. Wzrost wartości ww. wskaźników jest uznawany jako poprawa międzynarodowej konkurencyjności produkcji wytwarzanej w danej gospodarce. Ponadto pogorszenie wartości *terms of trade* może być odbierane jako zmniejszenie przewagi komparatywnej poszczególnych państw⁷.

- W trzecim podejściu konkurencyjność rozpatrywana jest z punktu widzenia zniekształceń (deformacji) cenowych. Przykładem wskaźnika, który mierzy wielkość tych deformacji jest: wskaźnik kosztu czynników krajowych DRC (*domestic resource cost*). Wskaźnik ten zostanie szczegółowo opisany w dalszej części opracowania.
- Nurt czwarty, który koncentruje się na analizie konkurencyjności na poziomie mikroekonomicznym, czyli między podmiotami procesów ekonomicznych, zarówno w ujęciu statycznym (konkurencja równowagi), jak i dynamicznym (proces).

W warunkach globalizacji konkurencyjność napotyka na nowe uwarunkowania instytucjonalne w postaci następujących czynników⁸:

- wzrost roli korporacji transnarodowych i aliansów strategicznych,
- współlistnienie rządów, struktur hierarchicznych i sieciowych,
- gospodarka sieciowa,
- zmiana roli i znaczenia państwa,
- obok państwa rośnie znaczenie innych podmiotów: bloków regionalnych, organizacji międzynarodowych, regionów i samorządów terytorialnych, organizacji pozarządowych,
- konkurencja między krajami i regionami o lokalizację inwestycji,
- sektor publiczny jako czynnik ułatwiający i warunkujący działalność gospodarczą, a nie aktor i regulator,
- wzrost znaczenia deregulacji, zwłaszcza w usługach i sferze związanej z infrastrukturą,
- upowszechnianie się norm i standardów, tendencja do częściowego ujednoczenia i standaryzacji instytucji,
- przechodzenie od tradycyjnego ładu ekonomicznego bazującego na wzroście ekstensywnym oraz handlu do nowego, bazującego na wzroście intensywnym oraz globalizacji promowanej przez inwestycje.

Z kolei w świetle konstytucyjnej ekonomii politycznej⁹ na konkurencyjność bloku integracyjnego wpływa konkurencyjność instytucjonalna, przede wszystkim poprzez:

⁶ Z. Wysokińska, *Konkurencyjność polskiego przemysłu a wyzwania członkostwa w Unii Europejskiej*, w: *Polski przemysł w obliczu członkostwa w Unii Europejskiej*, SGH, Warszawa 1999, s. 12; W. Bieńkowski, S. Lis, *Konkurencyjność gospodarki Polski*, w: *Folia Oeconomica Cracoviensia*, t. 32, Kraków 1989, s. 47.

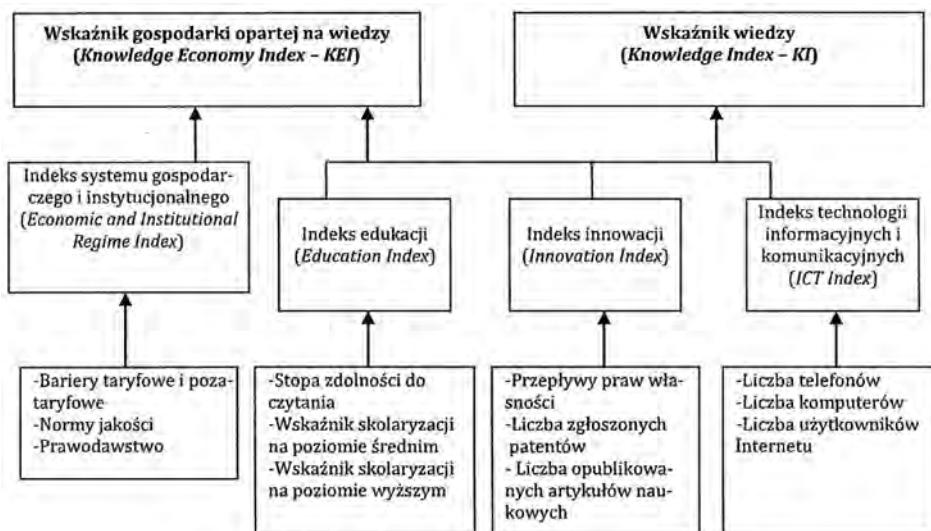
⁷ P.R. Krugman, M. Obsfeld, *Ekonomia międzynarodowa. Teoria i praktyka*, t. 1, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 134.

⁸ <http://www.mspsychia.mxc78.com/Globalizacja/MKG.doc>, s. 9.

⁹ Tamże, s. 10.

- spory o zakres i charakter konkurencji w Europie (federalizm centralistyczny a federalizm konkurencyjny, harmonizacja a konkurencja),
- wizje przyszłego porządku konstytucyjnego i roli zasady subsydiarności; krytykę dotychczasowych rozwiązań (deficyt demokracji),
- rozszerzenie UE a potrzeba pokonania zagrożeń związanych z niesterowalnością, deficytem demokracji oraz dysproporcjami pomiędzy regionami,
- perspektywy konkurencyjności instytucjonalnej w ramach bloku regionalnego oraz konkurencyjności bloku jako całości.

Próbie kompleksowego ujęcia czynników determinujących rozwój gospodarki opartej na wiedzy (GOOW), która stanowi zasadniczą determinantę konkurencyjności, przedstawia rysunek 4.

Rys. 4. Czynniki determinujące rozwój gospodarki opartej na wiedzy (GOOW)

Źródło: J. Misala, P. Misztal, I. Młynarzewska, E. Siek, Międzynarodowa konkurencyjność..., dz. cyt., s. 36.

3. Kanaly oddziaływania otwartości gospodarki na produktywność i wzrost gospodarczy

Można zidentyfikować następujące podstawowe kanały, poprzez które zwiększanie stopnia otwartości gospodarki, a co za tym idzie – jej konkurencyjności, oddziałuje na zwiększanie produktywności czynników wytwórczych¹⁰:

¹⁰ Communication from the Commission on the European Competitiveness Report 2008, Commission of the European Communities, COM(2008) 774 final, Brussels, 28.11.2008, <http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/ce/document.cfm?action>, s. 33–35 (dostęp: 28.02.2010).

- wzrost stopnia otwartości gospodarki prowadzi do lepszej alokacji zasobów. Zwiększenie rozmiarów rynków zbytu umożliwia krajowi podejmowanie specjalizacji w wytwarzaniu produktów, w których uzyskuje przewagę komparatywną, oraz bardziej efektywne użytkowanie nakładów. Ponadto na otwartym rynku następuje nasilenie presji konkurencyjnej, co prowadzi do upadku przedsiębiorstw najmniej efektywnych, a w konsekwencji do realokacji zasobów do firm wykazujących się wyższą efektywnością. Przyczynia się to do poprawy produktywności i zwiększenia dochodów. Występowanie tego mechanizmu wpływa na zwiększenie produktywności całej gospodarki, ale także w jej poszczególnych sektorach i w firmach, ponieważ nasilenie presji konkurencyjnej zmusza przedsiębiorstwa do zwiększania aktywności innowacyjnej,
- zwiększanie stopnia otwartości gospodarki zwiększa chłonność rynków zbytu dla przedsiębiorstw eksportowych. Dzięki temu mają one większe możliwości podejmowania specjalizacji i uzyskiwania efektów skali. Z kolei firmy importowe mają możliwość realizacji bardziej różnorodnego importu czynników wytwórczych, który w wielu przypadkach jest tańszy i posiada wyższą jakość. Zgodnie z teorią wzrostu endogenicznego przyczynia się to do stymulowania produktywności,
- otwieranie się rynków na powiązania zewnętrzne przyczynia się do wzrostu produktywności nie tylko bezpośrednio, ale także pośrednio – poprzez inwestycje. R. Levine i D. Renelt¹¹ wykazali istnienie silnej dodatniej zależności pomiędzy udziałem handlu zagranicznego w PKB a udziałem inwestycji w PKB. Alokaacja kapitału w sektorach wyżej rozwiniętych zwiększa jego produktywność i stymuluje dalszy wzrost inwestycji na szczeblu mezo- i mikroekonomicznym. Ponadto zwiększone możliwości napływu kapitału zagranicznego (w konsekwencji otwarcia rynków kapitałowych) powodują nasilenie międzynarodowych przepływów kapitałowych oraz wzrost stóp zwrotu od inwestycji kapitałowych,
- międzynarodowa wymiana towarowa oraz bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) umożliwiają dyfuzję wiedzy, technologii oraz innowacji. Gospodarka otwarta posiada lepszy dostęp do technologii poprzez wiedzę ucieleśnioną w produktach będących przedmiotem wymiany oraz napływającą dzięki lokowanym w kraju bezpośrednim inwestycjom zagranicznym (BIZ).

Wzrost gospodarczy może być rozłożony na dwa komponenty: przyrost zatrudnienia oraz przyrost produktywności pracy¹². Z kolei zwiększenie zatrudnienia może wynikać ze wzrostu populacji danego kraju w wyniku dodatniego przyrostu naturalnego bądź też wzmoczonej imigracji siły roboczej (tzw. czynnik demograficzny) albo z bardziej efektywnego funkcjonowania rynku pracy, obejmującego takie elementy składowe, jak: stopa zatrudnienia i bezrobocia, stopa aktywności zawodowej oraz

---

¹¹ R. Levine, D. Renelt, *A sensitivity analysis of cross-country growth*, „American Economic Review” 1992, no. 82.

¹² Tamże, s. 11.

ilość przepracowanych godzin przez pracownika (tzw. komponent rynku pracy). Jednakże wyższy poziom dochodu *per capita* niekoniecznie musi prowadzić do poprawy poziomu dobrobytu ekonomicznego. Może on bowiem powstawać poprzez intensywniejsze wykorzystywanie pracy w porównaniu z innymi krajami, co oznacza, że ludzie mają mniej czasu wolnego, który także ma dla nich pewną wartość¹³. Z tego powodu produktywność pracy w przeliczeniu na roboczogodzinę stanowi bardziej bezpośredni wskaźnik efektywności, aniżeli produktywność w przeliczeniu na zatrudnionego, ponieważ ilość przepracowanych godzin przez pracowników różni się pomiędzy krajami. Komplementarnym wskaźnikiem produktywności jest całkowita produktywność czynników wytwórczych (ang. *Total Factor Productivity* – TFP), pokazująca współzależność między nakładami czynników wytwórczych a rozmiarami wytwarzanej produkcji¹⁴. W związku z powyższym zmiany wolumenu produkcji stanowią konsekwencję zmian nakładów pracy, kapitału, ale także innych czynników. Zmiany tych ostatnich znajdują odzwierciedlenie w całkowitej produktywności (TFP), która stanowi część wzrostu produktywności generowaną przez czynniki niewymierne ilościowo (o charakterze jakościowym), przede wszystkim w postaci postępu technicznego oraz innowacji o charakterze organizacyjnym. Do najbardziej odpowiednich polityk stymulujących wzrost TFP można zaliczyć przede wszystkim te, które przyczyniają się do wspierania: postępu technicznego, innowacyjnych zmian organizacyjnych, zwiększania mobilności siły roboczej, zwiększania inwestycji w sferze badawczo-rozwojowej (B+R), stymulowania inwestycji informacyjno-organizacyjnych, a także reform organizacyjnych wspierających konkurencję oraz funkcjonowanie rynków na poszczególne produkty.

4. Podsumowanie

W artykule podjęto próbę przedstawienia zakresu pojęciowego oraz zasadniczych determinant konkurencyjności. Zwrócono uwagę na podstawowe aspekty powiązań pomiędzy kształtowaniem się międzynarodowej pozycji i zdolności konkurencyjnej a stopniem otwartości gospodarki, kształtowaniem się produktywności czynników wytwórczych oraz tempem wzrostu i rozwoju gospodarczego. Z przeprowadzonych rozważań wynika, że istnieje bardzo wiele czynników kształtujących konkurencyjność, która z kolei stanowi warunek konieczny osiągnięcia wysokiego tempa rozwoju społeczno-gospodarczego. Pogłębienie znajomości ww. zależności jest niezbędne w celu prawidłowej identyfikacji charakteru, zakresu i siły oddziaływania ww. powiązań oraz identyfikacji odpowiednich narzędzi polityki makroekonomicznej, stosowanie których przyczyni się do zwiększenia międzynarodowej konkurencyjności gospodarki narodowej.

¹³ Wyjaśniają to szeroko opisywane w literaturze ekonomicznej efekty: substytucyjny i dochodowy, por. m.in.: D. Begg, S. Fischer, R. Dornbusch, *Makroekonomia*, PWE, Warszawa 2000, s. 238–241; D. Begg, S. Fischer, R. Dornbusch, *Mikroekonomia*, PWE, Warszawa 2000, s. 307–314.

¹⁴ Communication from..., dz. cyt., s. 41.

Literatura

1. Begg D., Fischer S., Dornbusch R., *Makroekonomia*, PWE, Warszawa 2000.
2. Begg D., Fischer S., Dornbusch R., *Mikroekonomia*, PWE, Warszawa 2000.
3. Bieńkowski W., Lis S., *Konkurencyjność gospodarki Polski*, w: Folia Oeconomica Cracoviensia, t. 32, Kraków 1989.
4. Communication from the Commission on the European Competitiveness Report 2008, Commission of the European Communities, COM(2008) 774 final, Brussels, 28.11.2008, <http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/ce/document.cfm?action>.
5. Krugman P.R., Obstfeld M., *Ekonomia międzynarodowa. Teoria i praktyka*, t. 1, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
6. Levine R., Renelt D., *A sensitivity analysis of cross-country growth*, „American Economic Review” 1992, no. 82.
7. Misala J., Misztal P., Młynarzewska I., Siek E., *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki Polski w okresie 1990–2007*, Politechnika Radomska im. Kazimierza Pułaskiego Wydział Ekonomiczny Katedra Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Integracji Regionalnej, Radom 2008, http://www.we.radom.pl/pliki/upload/kmsgiir/badania_statutowe_2008.pdf.
8. Petrović P., Antevski M., Vesić D., *The international competitiveness and economic integration*, Facta Universitatis, Series: Economics and Organization, 2008, vol. 5, no. 1.
9. *Polski przemysł w obliczu członkostwa w Unii Europejskiej*, SGH, Warszawa 1999.
10. Porter M.E., *Clusters and the economics of competition*, „Harvard Business Review” 1998, no. 76 (6).
11. Porter M.E., *The competitive advantage of nations*, Macmillan, New York 1990.
12. Wysokińska Z., *Konkurencyjność polskiego przemysłu a wyzwania członkostwa w Unii Europejskiej*, w: *Polski przemysł w obliczu członkostwa w Unii Europejskiej*, SGH, Warszawa 1999.
13. <http://www.imd.ch/research/publications/wcy/index.cfm>
14. <http://www.mspycha.mxc78.com/Globalizacja/MKG.doc>

INTERNATIONAL ECONOMIC COMPETITIVENESS AS A CRUCIAL DETERMINANT OF THE ECONOMIC DEVELOPMENT DURING GLOBALISATION

Summary: The article comes as an attempt to present crucial interactions between international economic competitiveness and economic development in the aspect of traditional and contemporary theories. It points to a very large scope of this concept and its differentiated aspects, which are underlined inter alia by the authors of world reports on international competitiveness in the macroeconomic scale. Moreover, it presents crucial linkages between principal determinant of the competitiveness, which is undoubtedly the degree of the economy's openness for international economic relations, and the productivity as well as the rate of economic growth.